Всесоюзная общественная библиотека
Контрольный экземпляр

# По Горькому любити людину

**1868 — 1968**

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

# Молодий комунар

ОРГАН КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ ЛКСМУ

Рік видання IX. ● № 37 (893). ● ЧЕТВЕР, 28 БЕРЕЗНЯ 1968 РОКУ. Ціна 2 коп.

Малюнок В. ОСТАПЕНКА.

## УКРАЇНА ВШАНОВУЄ

### УРОЧИСТИЙ ВЕЧІР, ПРИСВЯЧЕНИЙ 100-РІЧЧЮ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ МАКСИМА ГОРЬКОГО

26 березня в Київському театрі опери і балету імені Т. Г. Шевченка відбувся урочистий вечір представників громадськості столиці України, присвячений 100-річчю з дня народження Максима Горького.

На вечір, організований республіканським ювілейним комітетом, прийшли робітники й службовці, діячі науки й культури, воїни Радянської Армії, студентська молодь. У глибині сцени — портрет М. Горького. Золотом виписані пам'ятні дати: «1868—1968».

Тепло зустрінуті присутніми місця в президії займають товариші В. І. Дрозденко, Н. Т. Кальченко, Д. С. Коротченко, І. К. Лутак, М. О. Соболь, О. А. Титаренко, П. Ю. Шелест, В. В. Щербицький, В. К. Клименко, представники партійних, радянських і громадських організацій, члени Республіканського ювілейного комітету.

Урочистий вечір відкриває короткою промовою перший секретар правління Спілки письменників України, голова Республіканського ювілейного комітету лауреат Ленінської премії О. Т. Гончар.

З доповіддю «Слово про Максима Горького» виступає директор Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка Академії наук УРСР, академік АН УРСР М. З. Шамота.

На вечорі виступили один з найстаріших українських письменників лауреат премії імені Т. Г. Шевченка Петро Панч, поет Леонід Первомайський, ливарник Київського заводу верстатів-автоматів імені Горького М. Г. Галатенко, студентка Київського педагогічного інституту імені Горького Лідія Маркович. Вони говорили про те, що Буревісник революції живе і житиме в серцях трудящих республіки, що його натхненна творчість відіграла велику роль в становленні і розвитку української радянської літератури, стала могутньою зброєю в боротьбі за перемогу комунізму.

Вечір закінчився великим концертом.

ЗВІТУЄ ШКІЛЬНИЙ КОМСОМОЛ

## ЗЕЛЕНІЙ, МОЄ ЗЕЛЕНЕ!

Як тільки секретар комсомольської організації школи Л. Завгородня оголосила про відкриття зборів, почергово підвелися з своїх місць групкомсорги. Вони доповідали:

— Комсомольці восьмого класу в кількості тринадцяти чоловік прибули на збори...

І в класі зазвучала пісня «Ленін завжди живий». Співали німецькою мовою. Потім доповідали про прибуття на збори дев'ятикласники і завтрашні випускники... Знову звучали пісні. Урочисто і тепло.

— Комсомольці нашого класу — кращі спортсмени школи, — говорить групкомсорг дев'ятого класу С. Шаповалов. — Треба, щоб і в інших класах по-справжньому любили волейбол, легку атлетику, теніс...

— Дружимо з п'ятикласниками, організовуємо концерти, проводимо ігри і бесіди, — звітують восьмикласники.

А на закінчення зборів вирішили посадити парк біля сільського Будинку культури. Щоб наше Зелене стало ще кращим.

Віктор ЩЕРБАКОВ,
учень 9-го класу Зеленівської середньої школи.
Компаніївський район.

## ПРО ЩО НЕ СКАЗАВ СЕКРЕТАР

До звітно-виборних комсомольських зборів у школі готувалися старанно: підбивали підсумки роботи комсомольського бюро прожектористів, розглядали успіхи у навчанні. На зборах вирішувалось, що робити з відстаючими, створили комсомольські загони дзержинців...

Але прикрим є те, що на звітно-виборних зборах зовсім не ставилося питання профорієнтації. І хто його знає, як вийдуть випускники на широку самостійну дорогу. Ніхто не потурбувався, як буде людина відповідати за свій перший крок.

Не велася мова на зборах про спілкування шкільної молоді з виробництвом.

А коли все-таки запитали Олену Смелову, комсорга школи, про зв'язок школи з колгоспом, вона відповіла:

— Старші товариші допомагають школі збирати металевий брухт. А восени самі ходимо до колгоспників у поле. Запрошуємо на шкільні вечори наших почесних піонерів-механізаторів, тваринників...

З цього переліку видно, що не залітають червоні галстуки на ферми, щоб практично допомогти у чомусь своїм почесним піонерам, не радують батьків у бригадах піснями і танцями. Не протоптана стежина від школи до колгоспу.

Жити поруч із копіткою працею батьків на фермах, у ланках, де беруться нові зобов'язання, де іде бій за достаток, і бути осторонь цих кипучих буднів — це велика недоладність у роботі шкільної комсомольської організації.

Тут уже й старша піонервожата Ганна Семенівна Стойкова не зможе запевнити у хорошому результаті справи. Питання це на зборах пройшло поза увагою, планів на майбутнє ніяких. Можна сказати, що воно перебуває у стані невагомості.

Л. ГРЕБЕНЮК.

с. Добре
Вільшанського району.

# ГОРДЕ ІМ'Я „ЛЮДИНА"

ЙОГО ЛЮБЛЯТЬ, про нього розповідають на вечорах і в колі друзів. По ньому рівняються. Бо він — це Людина з великої літери, Людина, для якої найбільше щастя бути корисним народові, служити йому життям і навіть смертю. Це я про Данко.

Олексій Максимович Горький, який, як і його Данко, всі сили, все життя віддав боротьбі за свободу і щастя народу, як і Данко, — безсмертний.

Його твори стали щирими порадниками і друзями. А для нас, вчителів, — добрими помічниками у вихованні.

Я пам'ятаю, коли ще був школярем, читаючи «Стару Ізергіль», сумував над долею Ларри, захоплювався Данко. Так само сприймають ці образи і сьогоднішні мої вихованці. Мені здається, що і через п'ятдесят, і через сто років ці образи будуть хвилювати людей, бо проблема людини і суспільства — вічна.

І якби Горький написав одне тільки оповідання «Стара Ізергіль», і то вже забезпечив би собі безсмертя. А в нього ж є багато зріліших, впливовіших творів. Галерея горьківських образів від Челкаша до Павла Власова — це невичерпне джерело для роздумів про життя. І коли у тихий плин роздумів тактовно вплітається голос педагога, то вплив Горького неперевершений.

У цьому я ще раз пересвідчився, спостерігаючи за своїми вихованцями на Горьківських читаннях. Такі читання в нашій школі почались в кінці січня. У кожному класі було проведено по кілька читань, на яких учні ще краще ознайомилися з Горьким — художником слова, Горьким — Буревісником. Цю велику роботу підсумував літературний вечір, що відбувся напередодні ювілею письменника. На вечорі кожний з школярів виконував улюблений твір Олексія Максимовича.

Дівчата-восьмикласниці з шкільного хору, покопавшись в літературі, дізналися, що Буревісник революції любив пісні «Варшав'янка», «Дубинушка», «Степь да степь кругом». Їх вони і підготували на вечір. Семикласниця Люда Грицаєнко прочитала «Пісню про Буревісника», Женя Григор'єва — уривок з нарису «В. І. Ленін», дев'ятикласниця Зіна Грицаєнко — свій власний вірш про Горького...

Багато було виступів. Та головне видно не стільки в кількості, а саме в тому, з якою великою любов'ю готували і виконували школярі всі ці номери.

Книги Горького, як слушно сказав ще у 1936 році видатний педагог А. С. Макаренко, дають велике знання про людину у великому діапазоні можливостей, і до того вони дають людину не натуралістичну, списану з натури, а людину в чудовому узагальненні, і, що особливо важливо, в узагальненні марксистському.

І зрозуміло, чому молодь так притягують твори О. М. Горького. Адже вона найбільше прагне зрозуміти світ, Людину з великої літери, прагне бути схожою на цю Людину.

**Ф. ГОРБУНОВ,**
**директор Знам'янської середньої школи № 2.**

О. М. Горький і Ф. І. Шаляпін.

# Дорогі реліквії

ВЕЛИКИЙ пролетарський письменник О. М. Горький був щирим другом всіх народів. Тому в багатьох куточках нашої Вітчизни можна віднайти дорогі реліквії про Олексія Максимовича. Є вони і в нашому обласному краєзнавчому музеї.

ОСЬ квиток члена Спілки письменників. Це звичайний і водночас незвичайний квиток. Належав він нашому землякові Юрію Івановичу Яновському і підписаний головою Спілки Максимом Горьким. Квиток Юрій Іванович одержав у 1935 році і весь час зберігав, як найдорожче.

І це зрозуміло, адже Горький для Яновського був не просто головою Спілки, не просто талановитим художником, а й духовним батьком, який відразу запримітив талант молодого літератора. Ще не знаючи Яновського, а тільки ознайомившись з його доробком, Максим Горький писав 18 березня 1931 року Леоніду Леонову з м. Сорренто: «В першій книзі «Красной нови» мені сподобались «Четыре сабли», якщо їх написав молодий чоловік, то з нього, мабуть, вийдуть люди...»

Не помилився Олексій Максимович. «Чотири шаблі» були для письменника тільки підготовчим ступенем до «Вершників», які, за словами П. Тичини, «були для нашої культури немовби патентом на одержання зрілості прози української».

Все життя зберігав Юрій

# Буревісник — безсмертн

Валерій ЮР'ЄВ

## Горький

Яке то серце мати треба,
Щоб запалити бурі плин...
За дике поле впало небо,
Крізь небеса проріс полин.
І завертіло білим світом,
І закрутило небеса,
І сивий попіл — сиве літо,
І день у маренні згаса.
Він гіркоту свого настою
Схилив на хмари ще живі:
О море, море... Вдар прибоєм,
Дай хвилям тони грозові!
Криваве сонце, мов акула,
У вічі полум'ям гряде,
На нім — священна тінь Микули
Зорею праведності йде...
Там між базарами завізно,
Торгують, плачуть, ллють вино...
Кому ж то бачити дано,
Як гордо лине Буревісник?!
— Веслує день, веслує горе,
Тріщить натужно парус мій.
О дивне море, грізне море,
Гасити бурю не посмій!
Мені верстати довгі гони,
Нести твій дух до себе в дім.
На збагрянілій оболоні
Летять огненні, бистрі коні,
Копитить днем багряний грім.
А мій народ бреде сутуло,
Гнітить біда йому чоло,
І пада вічність в ніч округлу
Зорі блакитної крилом.
Черкни, крило, тривожну тишу,
Змахни, крило, — одцвівся сон, —
І між ялин, і поміж вишень
Проб'ється світ нових осонь.
Проб'ється світ! Йому не пізно!
З нових джерел, з нових криниць
П'є воду гордий Буревісник,
Ширяє в спалахах грімниць!

м. Кіровоград.

● ЮВІЛЕЙНІ ІНТЕРВ'Ю

## Костянтин ФЕДІН:

— Горький завжди був учителем молодого покоління радянських письменників. Вчителем терплячим, вимогливим, обережним. Але вчительство Горького ніколи не зводилось до нагляду за мовними невправностями, які допускають молоді літератори, за стилістикою, гармонією та іншою літературною грамотою... Олексій Максимович вчив нас вірі в справу літератури.

Я завжди неохоче розставався з Горьким, але розставався в незвичайному піднесенні. Всі мої сили зосереджувались на напрямку до літератури. Але це не було підсумком наших розмов про літературну технологію, майстерність. Це завжди було результатом сліпучого спалаху різнобічних інтересів, розпалених Горьким.

## МОВОЮ ФОТОДОКУМЕНТІВ

Напередодні ювілею О. М. Горького в обласному краєзнавчому музеї відкрито спеціальну виставку, яка мовою фотодокументів розповідає про життя і творчість Буревісника революції. Привертають увагу фотознімки «О. М. Горький і А. П. Чехов», «О. Горький і О. Толстой», «О. Горький і К. Федін» та інші.

Спеціальний розділ виставки розповідає про зв'язок Олексія Максимовича з нашим краєм.

О. М. Горький і С. М. Кіров на спуску лісовозів на Балтійському заводі. 1929 рік.

ВЕЛИКИЙ інтернаціоналіст О. М. Горький, невтомний організатор передових демократичних сил в літературі, виявляв глибокий інтерес до українського народу, його історії, культури, літератури і мистецтва.

В Москві на зустрічі з представниками української громадськості і письменниками у 1916 році, як згадує академік А. Ю. Кримський, Буревісник революції у своїй промові говорив:

«Я люблю чарівні мелодії української народної пісні, хвилюючу красу української музики, прекрасну українську мову, чудесний його народний говір...»

А згодом, за радянського часу, Олексій Максимович, як згадує О. Є. Корнійчук, ще тепліше відгукнувся про українську культуру:

«Ваші народні пісні і думи, ваші казки і прислів'я — це справжні перлини, скільки в них душі, мудрості, краси... Вам, українцям, є чим пишатися в своїй культурі. Яких могутніх людей дала ваша література, яку славну традицію! Шевченко, Франко, Леся Українка — це ж не тільки поети величезного таланту і невичерпної творчої енергії, — вони люди з великим людським серцем і розумом, з героїчною силою духу. У них є чому навчитися не тільки українцям».

Ретельний призбирувач і глибокий знавець народної творчості, О. М. Горький дуже цікавився працями з фольклору геніального вітчизняного вченого — мовознавця, професора Харківського університету О. О. Потебні.

Надзвичайний інтерес до праць О. О. Потебні з фольклору і листування його з професором М. Ф. Сумцовим стали грунтом заочного знайомства і писемних зносин з місцевим єлисаветградським педагогом — філологом Василем Івановичем Харцієвим.

Перу В. І. Харцієва належить понад 60 друкованих праць з питань російської і української мов, теорії літератури, методики і педагогіки. Успішно закінчивши Катеринославську гімназію, син колишнього кріпака завдяки своїм винятковим здібностям у 1886 році був зарахований на історико-філологічний факультет Харківського університету, який закінчив у 1890 році. За заспіви і приспіви [illegible] він був удостоєний [illegible] університеті В. І. [illegible] ться роботою у [illegible] О. О. Потебні. Після [illegible] верситету за клопотання [illegible] М. Ф. Сумцова та [illegible] Харцієву було запропоновано [illegible] шитися при університеті [illegible] товки до наукової [illegible] зміг Василь Іванович [illegible] цією нагодою: після [illegible] залишилась велика [illegible] допомоги.

В. І. Харцієв, [illegible] року, займається [illegible] тою в Харкові. [illegible] 1908 року по 1937 [illegible] граді. Він доклав [illegible] ці для приведення [illegible] них чорнових рукописів [illegible] ні. Ось чому в [illegible] Горький звертається [illegible] лікувався, до В. І. [illegible] ням надіслати йому [illegible] тебні «Мисль і мова» [illegible] листа такого змісту:

*«Вельмишановн[illegible] новичу! Прийм[illegible] дяку за дорогоцінні — Ви і [illegible] я був радий, [illegible] шою любов'ю [illegible] книгу чотири [illegible] да, і сумно і [illegible] край наша Р[illegible] Вами по двох [illegible] виданні Б. О. [illegible] теорії і психо[illegible] зі надзвичайно [illegible] стійно рекомендо[illegible] письменникам.*

*Повідомте, [illegible] триматися [illegible] можу — в [illegible] чим-небудь [illegible]*

Капрі. 29. II. [illegible]

Капрі — Єлисаветград

ЕЯНІ ІНТЕРВ'Ю

ЛЕОНОВ:

зміним бесідувати з лю- в Ма... Горький. Ким — молодим літератором жарем чи просто студен- він не відчував різниці у Був до кінця захоплений ванди йшов під нього ба- учішим, ніж раніше. Тому бою частину його одержни- в добро.

в, Горький мав незвичай- помножувати сортові якос- хоч на мить з'являлись на

і ця чарівна здатність благодійно впливала на нську літературу. Всі ми, ення, випурхнули на світ горьківського рукава. Це наших кроків прищепив нам поняття великої відповідальності перед віком, народом і своїм ремеслом.

## Мірзо ТУРСУН-ЗАДЕ:

— Горького називають батьком національних радянських літератур. Це і зрозуміло; адже він був наставником, вчителем молодих письменників — таджицьких і українських, грузинських і узбецьких, білоруських та киргизьких і багатьох, багатьох національностей, які живуть в єдиній сім'ї Країни Рад. Перекладаючи і читаючи Горького, національні письменники збагачували свою літературну мову, навчались образному мисленню, пізнавали тайни жанрів. З кожним роком Горький все більше і більше утверджувався як вихователь молодої національної літературної майстерності.

Одним з перших на таджицьку мову були перекладені горьківські героїко-романтичні твори: «Пісня про Сокола» і «Пісня про Буревісника». Вони допомогли нашим письменникам ніби знову відкрити в поезії тайники народної душі.

Не кожному письменнику пощастило зустрічатися з Горьким. Але можу сміливо сказати — кожний відчув на собі вплив його таланту. По книгах Горького багато із нас вчили російську мову, вчились жити і працювати.

Видатний прозаїк Таджикистану Айні писав: «Я навчився у Горького багато чому. Кожна його фраза, що дійшла до мене, служила мені великим уроком». І я впевнений: під цим висловлюванням могли б поставити свої імена сотні радянських письменників— представників багатонаціональної радянської літератури.

(АПН).

цей квиток. передала ста- туся письмен- Мусіївна.

ЛЯК, видат- український талановитий драматург Іван Микитенко, во зустрі- орьким. Іван був сам гу- горьківського во вторгався рушував най- теми дня, усе нове, джувалося в

Разом з М. Горьким І. Микитенко брав участь у роботі першого Всесоюзного з'їзду радянських письменників. У фондах музею зберігається фотознімок того періоду, який нам передав син Івана Кіндратовича О. І. Микитенко. Фотограф зафіксував М. Горького, І. Микитенка, Ф. Панфьорова та інших письменників на заключному засіданні з'їзду.

В нашому музеї зберігається також фото Горького з Дем'яном Бедним. Це фото передав музею син поета Свет Придворов.

Зберігається в фондах музею і фотокопія знімка 1898 року, зробленого в селі Мануйлівці. Великий російський письменник сфотографувався тоді на згадку з синами українського корифея театру Карпенка-Карого — з Назаром і Юрієм Тобілевичами.

ВІДОМО, яка дружба єднала двох художників — Федора Івановича Шаляпіна та Олексія Максимовича Горького. Спілкування між ними було корисне для обох. Коли вони не були разом, то активно листувалися. Крім листів, що свідчать про дружбу двох велетнів, про вплив Горького на Шаляпіна, є і ряд фотодокументів, в тому числі один з них — у нашому музеї. Це — фото М. Горького і Ф. Шаляпіна, яке відноситься до 900-х років.

У свій час фотографія належала викладачці Московської консерваторії Марії Діонісівні Паржезинській, потім потрапила до її родича любителя - колекціонера Олександра Ільїна. Ільїн дорогу реліквію передав нам.

Р. ТУРБАЙ,
науковий працівник обласного краєзнавчого музею.

О. М. Горький (в центрі) і Д. Бедний (крайній справа).

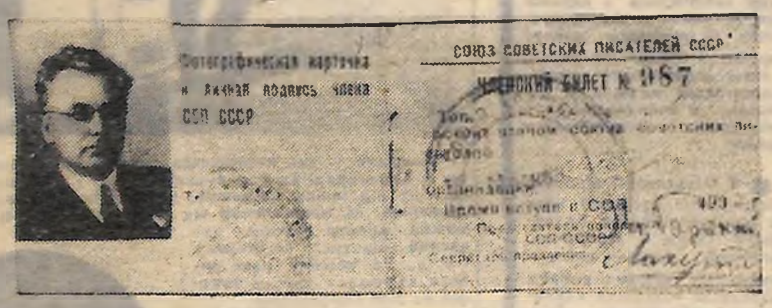


Квиток члена Спілки письменників Ю. Яновського, підписаний М. Горьким.

ьвет Харків- ий блискуче працю «Про родній поезії» тої медалі. В єв захоплює- о мовознавця акінчення уні- м професорів Петушила В. І. ловано зали- й для підго- ності. Але не скористатись смерті батька я, яка чекала

ючи з 1891 огічною робо- ньославі, а з — у Єлисавет- о копіткої пра- ядок посмерт- О. О. Потеб- році О. М. Капрі, де він єва з прохан- ігу О. О. По- згодом пише

*Василю Іва- щиросерду по- книгу Потеб- можете, який зорушений Ва- Я шукав цю — чи не прав- ино? Чудовий Я знайомий з тях Ваших у іна «Питання творчості», кни- вій, і я її по- початкуючим*

*часу я можу ну книгу чи чергу — бути м для Вас?*

ПЕШКОВ».

Це були роки, коли Олексій Максимович, перебуваючи в Італії, приступив до реалізації своїх широких творчих задумів щодо створення епічних творів про російське життя, збентежене подіями першої російської революції. У своїх творах письменник широко використовує розповсюджені в російському фольклорі образи долі, які цікавили М. Горького і раніше, але тільки в еміграції письменник зайнявся детальним їх вивченням.

В. І. Харцієву М. Горький пише:

> *«Чи немає в Потебні статей, аналогічних статті «Про долю», чи не знаєте Ви інших авторів, які писали про долю, талан...*
>
> *Дуже прошу Вас відповісти»...*

5 червня 1912 року єлисаветградський учитель знову одержав листа, в якому Олексій Максимович писав:

> *«Сердечно дякую за турботи і піклування про нестатки мої книжні, міцно тисну Вашу руку, будучи вельми зворушений Вашим ставленням до мене... Дивна справа: століття народ російський співає і плаче про Долю, століття силкується подолати Талан і підкоряється йому, переможений, а наші фольклористи по сей день не дали збірника «Пісень про Долю» і немає книги «Національні уявлення слов'ян про Долю і Талан» або — інший якийсь заголовок. Потрібно б нам зайнятися вивченням коренів світовідчування народу нашого.*
>
> *Ще раз спасибі Вам!*
>
> О. ПЕШКОВ».

Ці листи Максима Горького з Капрі були опубліковані в «Литературной газете» 15 червня 1937 — незадовго до смерті талановитого педагога і вченого, нашого земляка Василя Івановича Харцієва.

В. ЧЕРНЕЦЬКИЙ,
доцент Кіровоградського педінституту.

# ЯК ЖИТТЯ, ОСВІТЯНИ?

**Будь-яка справа, за яку беремося вперше, цікава своєю новизною і водночас важка. І дуже добре, якщо перші кроки наші хтось спрямовує, якщо почуваєш себе не одиноким, підтримку більш досвідченого спільника.**

**Таким спільником для 375 молодих вчителів і вихователів, які закінчили вищі і середні учбові заклади в 1967 році, став обласний комітет профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ.**

**Для того, щоб ближче познайомитися з творчими вдачами і планами молодих фахівців, з їх побутовим влаштуванням і першими труднощами, обком провів серед них анкетування. Відповіді на анкету надходили відверті і щирі. Деякі з них викликали задоволення, а деякі і тривожили. Ось саме з останніх і почнемо розмову.**

## 1. „КОЛГОСПНІ ЧИ ОСВІТЯНСЬКІ?"

«Шановні колеги. — пише вихователька дитячого садка колгоспу імені XXI з'їзду КПРС Олександрійського району Тетяна Харченко. — Відповісти на Ваші питання не можу ось чому: я працюю в дитячому садку нянею, кухаркою, вбиральницею, тільки не вихователькою. Чотири роки мені виплачували стипендію, як і моїм вчителям заробітну плату, а для того, щоб тут працювати, не треба вчитись і тижня. Якби я бачила, що приношу дітям користь, що віддаю їм те, чому мене навчили в училищі, цього листа не було б».

І ось ми говоримо з Танею. Картина дійсно виявилась сумною. В колгоспі три дитячих садки, в кожному з них є завідуюча-вихователька, кухарка і няні. Контингент дітей — від одного до семи років. Колись давно в колгоспі заведено чергування працівників по садку. І от виходить так, що спеціаліст один раз в чотири дні зайнятий тим, що розтоплює плитку, одержує продукти, носить воду, миє підлогу і таке інше. Де вже тут говорити про якийсь там виховний процес!

А як можна організувати виховання одно-дворічних і семирічних дітей, які перебувають в одній групі і якими займається одна вихователька? І так в більшості колгоспних садків області.

Проблема ця не така складна, як здається на перший погляд. В більшості колгоспів у кожній бригаді є дитсадок. Треба просто укомплектувати групи по віку і організувати підвіз дітей в садки. І вивільнити вихователя від господарської роботи.

Перед органами народної освіти, виробничими управліннями, навчальними закладами стоять серйозні проблеми, які вимагають негайного вирішення.

Ми вели мову про дитячий садок, який працює цілий рік. Таких постійно діючих закладів лише в Олександрійському районі, наприклад, шість, а сезонних — дев'яносто вісім.

Це значить, що близько трьох тисяч дітей мають перебувати під наглядом кваліфікованих вихователів п'ять—шість місяців на рік. Решту часу ними займаються бабусі, дідусі, мами. От і виходить, що всі знання і навички, набуті в садку, дітьми забуваються, і кожного року треба все починати спочатку. І так до того часу, коли дитина йде до школи.

Ясно, що про наступність у виховному процесі тут говорити не доводиться.

Ми зацікавились, чим же займаються працівники дитячих садків в той період, коли дошкільні заклади не працюють. Відповіді голів колгоспів просто приголомшують. Виявляється, що вихователі, які закінчили училища, технікуми чи навіть вузи, змушені в цей період працювати на будь-яких роботах, тільки не на педагогічній. А що їм залишається робити? Адже заробітну плату за цей період колгосп їм не нараховує.

Олександрійський район тут взято як приклад. В інших районах області справи зовсім не кращі. Досить сказати, що в сезонних садках виховується сорок три тисячі сільських малюків області.

Обком профспілки, як і обласний відділ народної освіти, турбує питання плинності освітянських кадрів у колгоспах.

— Цього року в колгоспні дитячі садки прибуло одинадцять дипломованих спеціалістів з середньою освітою, — з гіркотою констатує завідуючий Олександрійським районним відділом народної освіти Г. Г. Гнененко, — а залишилось... двоє.

Молодих спеціалістів, які залишили свої дитсадки, можна зрозуміти, прослідкувавши їх трудовий шлях від одержання диплома до того часу, коли вони залишають сезонні колгоспні садки.

Коли прибуває в село вчитель, він залишається членом профспілки працівників освіти. Йому гарантована платна відпустка, оплата за квартиру чи шкільна квартира, комунальні послуги і таке інше. Головне ж — методична допомога з боку установ народної освіти.

Молоді ж фахівці, які одержали призначення в колгоспний дитсадок, механічно вибувають з членів профспілки працівників народної освіти, а в профспілкову організацію працівників сільського господарства їх не приймають, бо ця профспілка об'єднує механізаторів і спеціалістів сільського господарства. Крім того, спеціаліст, який прибуває в сезонний колгоспний садок, приречений півроку сидіти без заробітної плати або ж виконувати різні роботи. Пільги, на які мають право вчителі, освітянам-колгоспникам, як їх можна назвати, не гарантовані. Не гарантована їм і методична допомога з боку закладів народної освіти, бо вибуваючи з членів профспілки народної освіти, вони немов поривають нитки, які зв'язують їх з цими установами. Звідси плинність, звідси відсутність на селі молодих спеціалістів, звідси ж порушення наступності у виховному процесі і, зрештою, гірша підготовка учнів сільських шкіл в порівнянні з районними і міськими.

Необхідно наголосити, що справи з вихованням дошкільників в селах області складаються дуже невтішні. Якщо не вирішиться проблема сезонних колгоспних садків, проблема «чиї ми — колгоспні чи освітянські?», становище поліпшити не вдасться.

М. МАТЮШЕНКО,
голова обкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ.

В. ШАРІЙ,
спецкор «Молодого комунара».

# НЕДОБИТКИ ПАЛІЇВ

Голова неонацистської націонал - демократичної партії (НДП) Адольф фон Тадден в інтерв'ю кореспонденту французької радіотелевізійної станції «Люксембург» заявив у листопаді минулого року, що його партія на виборах в 1969 році отримає 50 місць в західнонімецькому парламенті.

Ця заява недвозначно свідчить про те, що НДП ставить своєю політичною метою прихід до влади у ФРН. Одночасно робляться спроби ввести в оману громадську думку запевненнями, що ця партія не намагається діяти врозріз з принципами західнонімецької конституції.

Законність, конституція — ось ті терміни, якими жонглюють сьогодні неонацисти. Цими ж поняттями маніпулювали в Німеччині в тридцяті роки і їхні духовні батьки. Але після приходу до влади в 1933 році фашисти відкинули конституцію, як непотрібний папір, і взяли на озброєння нічим не прикрите беззаконня.

35 років тому світ сколихнула звістка про нечувану провокацію. 27 лютого 1933 року, менше ніж через місяць після того, як Гітлер став канцлером, націсти підпалюють рейхстаг. На місці злочину поліція арештовує людину, в кишені якої виявляє єдиний документ — голландський паспорт на ім'я Ван дер Люббе. Пізнього вечора німецьке радіо повідомляє, що в приміщенні рейхстагу арештований один із паліїв, «голландський комуніст», у якого при арешті нібито виявили членський квиток Комуністичної партії. Наступного дня публікується інспіроване Герінгом повідомлення, в якому запевняється, що підпалення рейхстагу — справа рук Комуністичної партії Німеччини. Гітлерівський уряд на основі пред'явлених Герінгом фальшивок того ж дня приймає надзвичайний декрет «Про захист республіки», що означало встановлення в Німеччині фашистської диктатури. Після цього почалися арешти комуністів.

Пізніше Герінг в компанії своїх однодумців з захопленням розповідає, як «його хлопчики» здійснили підпал, використавши підземний хід з його (Герінга) палацу. Своє оповідання він закінчує фразою: «Я не маю совісті! Мою совість називають Адольф Гітлер!»

Сьогодні недобитки гітлерівських паліїв йдуть по стежині, яку 35 років тому протоптали фашисти. Їм вдається пролізти в парламенти шести із десяти західнонімецьких земель, 48 депутатів від НДП засідають в ландтагах.

Аналогічним чином пробрались до влади фашисти напередодні 1933 року. Не маючи більшості для формування уряду за Веймарською конституцією, вони приходять до влади при допомозі правих буржуазних партій. Сьогодні міністр боннського уряду Штраус вже розмірковує про можливе спілкування з НДП в баварському ландтазі.

У відповідь на протести у ФРН і у всьому світі офіційні представники Бонна заявляють, що у ФРН немає загрози нацизму і що «вони не бачать ніяких законних підстав» для заборони неонацистської партії.

При уважному аналізі програми виступів і діяльності неонацистів ясно видно їхню фашистську суть, яка прикрита модернізованою нацистською демагогією.

Підпал рейхстагу став прелюдією світової пожежі. Тому необхідність заборони НДП — це не тільки внутрішня справа Західної Німеччини. Досвід історії вчить, що недобитки паліїв не мають права на існування.

В. ДІБРОВА.

(ТАРС).

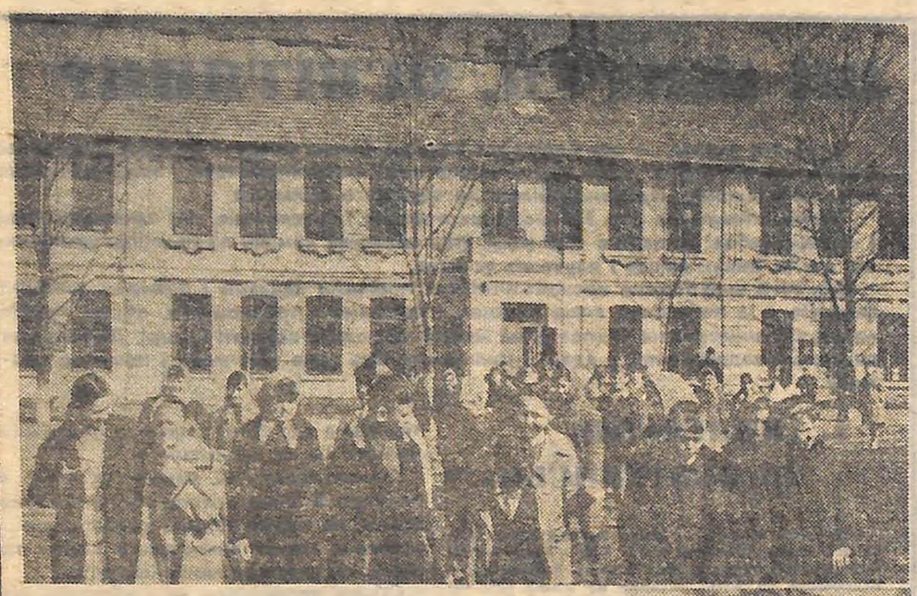

● У ШКОЛЯРІВ — КАНІКУЛИ

# А ДВЕРІ — НАВСТІЖ

Грають передзвоном весняні води, весело виспівують шпаки. На кремезних каштанах, на кучерявих тополях з бруньок аж капає сік.

— Агей! — з білого туману виринає група хлопчиків і дівчаток. — А подивіться, який я камінь знайшов.

Ліда Павлівна Заєць, організатор позакласної та позашкільної роботи Новгородківської середньої школи, споглядає ту метку дітвору, пробачає вільне розхристання. Та хіба тут до зауважень! Хай на повні груди вдихають степове повітря: весняні канікули бувають один раз на рік.

— Швидше, дівчатка,— кличе Ліда Павлівна школярів, що зачудувалися синіми пролісками.

Біжать хлопчики, спішать дівчатка. Хоч і виросли в селі, але вихід у поле, коли нива прокидається від зимової сплячки, стає справжньою таємничістю див. Вабить учнів і повне бруння на деревах, і зеленіючий кипим степу, і он те червоняте сонечко, що повзає на долоні в Оленки...

Через якусь годину учні будуть на фермі. І прийматиме їх Катерина Петрівна Дмитровська, героїня труда. А дорогою з ферми зайдуть до колгоспного саду...

Але повернемося до школи. Ось уже кілька днів тут не чути дзвінка, а порану на подвір'ї — гамір. Широко відкриті двері в класи, до кабінетів і майстерень. Ну, як, наприклад, Валерка Зудилов може всидіти вдома, коли йому негайно потрібно проявити фотоплівку?! Або Юра Міщенко з десятого: любить юнак настільний теніс. Ото й приходить щодня до школи, грає з Володею Тетяніченком, з Олексієм Голубом... А Володимир Зарницький просиджує годинами над шахівницею, став шкільним чемпіоном.

— Кого ви знаєте з комсомольців-героїв? — звертається до дівчат старша піонервожата Валя Кімлач.

— Олег Кошовий.

— Зоя...

Навперебій відповідають піонери. Завтра вони розпрощаються з багряними галстуками, стануть комсомольцями...

— Над рівниною морською гордо лине Буревісник, — чуємо голос.

— Тут, — пояснює Іван Євдокимович Білий, директор школи, — проходить Горьківський ранок.

Дійсно, ювілею великого майстра слова школярі віддали немало своєї любові. Провели відкриття тижня дитячої літератури, на якому з оглядом творчості Олексія Максимовича виступила завідуюча бібліотекою Н. П. Лісняк, а учні старших класів показали діафільм «Горький і Україна» та влаштували концерт. Зараз йде підготовка до районної Горьківської конференції.

Хто не читав відомого твору Титова «Всім смертям назло»? Цими днями більше двохсот учнів з Новгородківської середньої школи відвідає Кіровоградський музично-драматичний театр, подивляться чудовий твір на підмостках сцени.

Багато за канікули побачать, пізнають діти. Шкода лише, що дуже швидко летить час: сім днів, як одна мить.

**В. ЮР'ЄВ,**
спецкор «Молодого комунара».

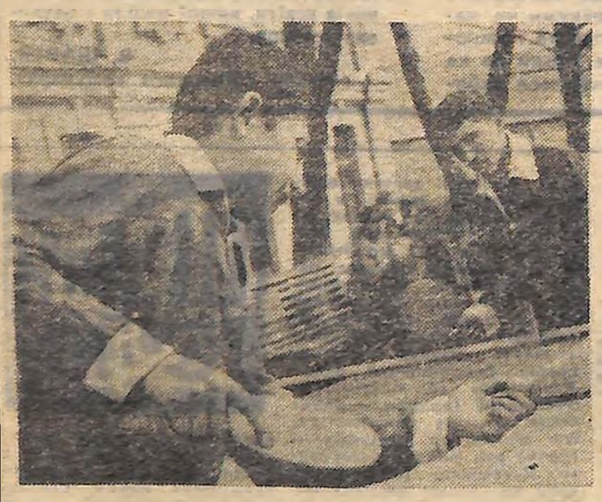

На знімках: вранці учні вирушили в поле; чемпіонка школи з шахів Галя Шаповалова; ще удар і — Леонід Голуб переможе суперника.

Фото В. КОВПАКА.

## ВИ — ГАЗЕТІ, ГАЗЕТА — ВАМ

## ТУРБОТИ МАЛОЇ РАКЕТКИ

Нещодавно я прочитала в «Молодому комунарі» повідомлення про початок змагань з настільного теніса, які входять до заліку нашої профспілки. Прочитала і мені стало прикро, що від нашого районного відділення зв'язку жоден спортсмен не взяв участі в цих змаганнях. В минулому ж році ми виступали в обласному центрі. Виходить якось дивно: тоді у нас не було тенісного стола, і ми тренувались в школі, зараз є стіл, але поставити його ніде. Говорили про це на комсомольських зборах, зверталися до місцевкому і керівників установи, та далі слів справа не йде.

Працівники у нас в основному молоді, комсомольці. Є своя художня самодіяльність. Та цього мало. А якщо хтось бажає займатись спортом?.. Тож хочеться, щоб комітет комсомолу враховував різнобічні інтереси молоді.

**В. ЛИННИК.**
комсомолка.
м. Кремгес.

## ПРИСЛУЖИЛАСЯ

«Дорога редакціє, — пишуть нам жителі села Вовча Балка Вільшанського району, — є в нашому селі чудова людина — листоноша Євгенія Батурська. Так оця Женя звільнила нас від труда читати листи. Про зміст їх ми дізнаємось від знайомих і сусідів за день — два до того, як одержуємо.

Любить Євгенія прислужитися односельчанам. Тільки, на наш погляд, є в неї маленька недоробка в організації своєї праці. Справа в тому, що всю пошту вона приносить додому, а ми ходимо допитуватись, були сьогодні листи чи газети. Коли ж просимо її розносити пошту адресатам, Женя сердиться, тупотить ногами і... робить своє».

**ВІД РЕДАКЦІЇ.** Шановні колгоспники! Ми не думаємо, що така команда була з боку Вільшанського районного відділу зв'язку, але, на всяк випадок, звертаємося за поясненням до його начальника Володимира Яковича Тхоржевського.

## Після виступу «МОЛОДОГО КОМУНАРА»

**«НЕ ПОМІТИЛИ ГОЛОВНОГО»** — так називається кореспонденція, надрукована в «Молодому комунарі» 20 лютого цього року. В ній ішлося про недбайливе використання нового технічного обладнання, низький рівень організації праці на Гайворонському паровозоремонтному заводі.

Як повідомив редакцію секретар Гайворонського райкому комсомолу В. Вансович, критичний матеріал паровозоремонтники обговорили разом з партійними та комсомольськими активістами. Головний інженер заводу т. Буратинський заявив:

— Дійсно, щодо використання нового верстата критика справедлива. Нині ми вже випробували його, підбираємо людей, які працюватимуть за цим верстатом.

Поліпшується і професійне навчання заводських кадрів. Працювати в нових умовах вчаться 280 осіб.

Вжито також заходів щодо поліпшення роботи «Комсомольського прожектора», випуску листівок «КП».

## Хроніка змагань

● В Запоріжжі проходить першість республіканської ради ДСТ «Буревісник» із спортивної гімнастики. В ній беруть участь жіночий і чоловічий колективи нашої обласної ради товариства.

Великий успіх випав на долю наших спортсменок. Вони завоювали перше місце в цих поєдинках.

Змагання у чоловіків ще не закінчились. Після першого дня боротьби наші земляки поки що на третьому місці.

● Розпочалась першість обкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ з волейбола. Всі зустрічі першого туру закінчилися з однаковим рахунком — 2:0. Спортсмени Петрівського району перемогли своїх суперників з Олександрійського району, кіровоградці виграли у долинчан, а бобринчани — у спортсменів Знам'янського району.

● В Олександрії відбувся традиційний весняний крос на приз імені Героя Радянського Союзу І. Нестерова. На бігові доріжки вийшли спортсмени збірних команд спортивних товариств «Авангарда», «Спартака», «Трудових резервів», «Колгоспника». Перемогли авангардівці. Сільські спортсмени зайняли друге місце, спартаківці були на дистанції третіми.

● Обласна рада ДСТ «Авангард» провела першість товариства з баскетболу. В останній день змагань чоловіки агрегатного заводу перемогли олександрійських спортсменів з рахунком 80:52 і забезпечили собі перше місце. Серед жінок найсильнішими виявились баскетболістки шахтарського міста.

«Каштан» — так називається магазин, відкритий позавчора в Кіровограді на розі вулиць Леніна і Луначарського. На відміну від інших магазинів, тут частіше можна побачити чоловіків, бо призначений він саме для них. В «Каштані» можна купити сувенір, сучасний галстук, вишиванку і т. д. За перший день роботи «Каштан» продав товарів на 2500 карбованців.

Фото В. КОВПАКА.

## НОВИНИ

### ІМЕНИТІ ГОСТІ

В обласному центрі відкрився республіканський семінар методистів обласних Будинків народної творчості з вокального жанру, методистів обласних відділень музично-хорового товариства УРСР та керівників самодіяльних народних хорових капел України.

Серед учасників семінару — керівник найстарішого в республіці аматорського колективу з села Шевченкового Черкаської області М. П. Сокирка, заслужений працівник культури з цієї ж області Ф. О. Остапенко, керівник капели, створеної ще в 1918 році композитором Леонтовичем, М. Ф. Цинар з Вінницької області.

### СТЕЖКИ-ДОРІЖКИ

Прийшла пора хвилювань для десятикласників Знам'янської СШ № 1 і для їх батьків. Незабаром прозвучить останній дзвінок, і кожен сьогоднішній учень піде в життя своєю стежиною.

Щоб познайомити учнів з професіями, допомогти вибрати саме ту, необхідну у житті, зібралися батьки в приміщенні школи на ділову розмову з синами і дочками.

Тепло і щиро розповідали про свої професії головний механік вагонного депо Б. М. Шамовський, машиніст електровоза М. Г. Меркотан, токар локомотивного депо Г. К. Щава, лікар-педіатр Г. О. Горденко, мікробіолог консервного заводу В. І. Дорошенко, інженер енергодільниці В. Я. Копійко.

ВСІ ВІДДІЛЕННЯ ЗВ'ЯЗКУ, ЛИСТОНОШІ, ГРОМАДСЬКІ УПОВНОВАЖЕНІ ПО РОЗПОВСЮДЖЕННЮ ПРЕСИ

**Приймають передплату на „Молодий комунар"**

Передплатна ціна газети:
на 9 місяців — 1 крб. 80 коп.
на 3 місяці — 60 коп.

## ТЕЛЕЕКРАН

● ПОКАЗУЄ КІРОВОГРАД

П'ЯТНИЦЯ, 29 березня. Перша програма. 11.00 — Телевісті. (К). 11.10 — В дні шкільних канікул. «Чотири танкісти і собака». Багатосерійний телефільм. VII серія. (К). 18.30 — Телевісті. (К). 19.00 — Художній фільм «Ангел блаженної смерті». (Кіровоград). 20.30 — Естафета новин. (М). 21.30 — «На лапах широких». Тележурнал. (Кіровоград). 22.40 — Оголошення. (Кіровоград).

Друга програма. 11.00 — Художній фільм «Ангел блаженної смерті». (Кіровоград). 19.00 — Художній фільм. (К).

АДРЕСА і ТЕЛЕФОНИ

м. Кіровоград, вул. Луначарського, 36. Телефони: редактора — 2-45-00, відповідального секретаря — 2-45-35, відділів — 2-45-36.

«МОЛОДОЙ КОММУНАР» — орган Кировоградского обкома ЛКСМУ г. Кировоград.

Редактор В. ПОГРІБНИЙ.

БК 00216. Індекс 01197. Друкарня ім. Г. М. Димитрова обласного управління по пресі, м. Кіровоград, вул. Глінки, 2. Зам. № 1808. Тираж 43 000.